

V Bruseli 18. októbra 2022
(OR. en)

13236/22

Medziinštitucionálne spisy:
2021/0424(COD)
2021/0425(COD)

ENER 491
ENV 973
CLIMA 486
IND 388
RECH 525
COMPET 766
ECOFIN 969
CODEC 1433

POZNÁMKA

Od:	Generálny sekretariát Rady
Komu:	Výbor stálych predstaviteľov/Rada
Predmet:	Smernica o spoločných pravidlách pre vnútorný trh s obnoviteľnými plynmi a zemným plynom a s vodíkom a nariadenie o vnútornom trhu s obnoviteľnými plynmi a zemným plynom a vodíkom (prepracované znenie) – diskusia o smerovaní

Vzhľadom na zasadnutie Rady TTE (energetika), ktoré sa uskutoční 25. októbra 2022, delegáciám v prílohe zasielame diskusnú poznámku o smernici o spoločných pravidlách pre vnútorný trh s obnoviteľnými plynmi a zemným plynom a vodíkom a o nariadení o vnútornom trhu s obnoviteľnými plynmi a zemným plynom a vodíkom (prepracované znenie).

Diskusná poznámka o nariadení a smernici o trhu s plynom a vodíkom

Komisia 15. decembra 2021 predložila návrhy smernice o spoločných pravidlách pre vnútorný trh s obnoviteľnými plynmi a zemným plynom a vodíkom a návrh nariadenia o vnútornom trhu s obnoviteľnými plynmi a zemným plynom a vodíkom (balík opatrení v oblasti plynu) ako súčasť nového rámca EÚ na dekarbonizáciu trhov s plynom, podporu vodíka a zníženie emisií metánu.

Počas francúzskeho predsedníctva sa predložili návrhy spolu s posúdením vplyvu, potom nasledovala prvá výmena názorov medzi členskými štátmi. České predsedníctvo začalo v júli 2022 rokovania o návrhoch v pracovnej skupine pre energetiku. Na základe prvých výsledkov týchto rokovaní predsedníctvo 9. septembra 2022 predložilo prvú revíziu nariadenia aj smernice s cieľom umožniť ďalšiu podrobnú diskusiu v pracovnej skupine pre energetiku v nasledujúcich týždňoch.

Na základe doteraz dosiahnutého pokroku a s cieľom stanoviť smerovanie ďalšej práce predsedníctvo teraz navrhuje tri diskusné témy, z ktorých každá má niekoľko možností, ktoré ministri môžu zvážiť:

1. Časový rámec rozvoja trhov s vodíkom so zameraním na vertikálne oddelenie prevádzkovateľov vodíkových sietí

V návrhu Komisie sa predpokladá pružnejší regulačný rámec pre vodík počas fázy rozbiehania trhu, ale od 1. januára 2031 by sa mali uplatňovať podrobnejšie pravidlá, ktoré uľahčia integráciu trhu a cezhraničný obchod. Niektoré členské štáty sa domnievali, že pevne stanovený dátum 2030 pre tento regulačný prechod neposkytuje dostatočnú flexibilitu a čas na to, aby sa trh s vodíkom mohol dostatočne rozvinúť a dozrieť. Neexistencia harmonizovaného konečného termínu prechodného obdobia na úrovni EÚ však so sebou prináša riziko rozdielnych regulačných systémov jednotlivých štátov, ktoré by mohli brzdiť rozvoj efektívneho vnútorného trhu.

Navrhovanými pravidlami vertikálneho oddelenia prevádzkovateľov vodíkových sietí (*článok 62 smernice*) sa sprístupňuje model oddelenia vlastníctva. Navrhuje sa, aby pre vodíkové siete, ktoré v čase nadobudnutia účinnosti balíka opatrení v oblasti plynu patria vertikálne integrovaným podnikom, bol k dispozícii model nezávislého prevádzkovateľa siete. Spornejším prvkom je koniec platnosti modelu oddelenia nezávislých prevádzkovateľov prepravných sietí do roku 2031, keďže niektoré členské štáty sa obávajú, že by to mohlo brzdiť rozvoj vodíkových sietí, a teda trhov, pretože prevádzkovatelia prepravných sietí pre plyn s modelom oddelenia nezávislých prevádzkovateľov prepravných sietí by neboli motivovaní investovať do zmeny účelu svojej infraštruktúry.

Navrhované prechodné obdobie pre trhy s vodíkom do konca roku 2030 sa uvádza vo viacerých článkoch celého balíka o plyne. V nariadení sa navrhuje, aby sa od 1. januára 2031 (*článok 6 nariadenia*) za prístup k vodíkovým sieťam v prepojedacích bodoch medzi členskými štátmi neúčtovali tarify, ktoré by malo nahradiť vytvorenie kompenzačného mechanizmu na financovanie cezhraničnej infraštruktúry medzi príslušnými prevádzkovateľmi vodíkových sietí (*článok 53 smernice*). Do konca roku 2030 podľa navrhovanej smernice členské štáty zabezpečia vykonávanie regulovaného prístupu tretích strán k vodíkovým sieťam (*článok 31 smernice*) a prevádzkovatelia vodíkových sietí môžu využívať výnimky pre existujúce vodíkové siete a geograficky obmedzené siete (*články 47 a 48 smernice*).

V tejto súvislosti sa ministri vyzývajú, aby zvážili tieto možnosti:

- a) *Zaviesť mechanizmus preskúmania týkajúci sa dátumu regulačného prechodu v roku 2031 na úrovni Únie, v rámci ktorého by Komisia na základe vopred stanovených kritérií (napr. fungovanie trhu, hospodárska súťaž, rozdielne účinky pravidiel týkajúcich sa cezhraničného obchodu) preskúmala trhové podmienky v roku [2028] a v prípade potreby by prijala rozhodnutie o odložení prechodu na úrovni Únie.*
- b) *Odložiť ukončenie prechodnej fázy koncepčných prvkov trhu s vodíkom na rok [X].*
- c) *Zachovať model oddelenia nezávislého prevádzkovateľa prepravnej siete po roku 2030 pre existujúcich prevádzkovateľov prepravných sietí s modelom oddelenia nezávislého prevádzkovateľa prepravnej siete.*

2. Tarifné zľavy pre obnoviteľné a nízkouhlíkové plyny v sieti zemného plynu a cezhraničné tarify vo vodíkových sieťach

I. Cezhraničné tarify vo vyhradených vodíkových sieťach

Komisia navrhla koncepciu budúceho trhu s vodíkom bez cezhraničných taríf od 1. januára 2031 (článok 6 nariadenia). Podobne ako v prípade trhov s elektrinou by sa tým vytvorili rovnaké podmienky pre výrobu vodíka a zabránilo by sa tzv. nabaľovaniu taríf, čo je dôležité na zabránenie zvýšeniu nákladov pre konečných spotrebiteľov. Zavedenie systému cezhraničných taríf na nulovej úrovni a vhodných mechanizmov rozdelenia nákladov môže byť uskutočniteľnejšie v ranom štádiu zavádzania vodíkovej infraštruktúry než na vyspelom trhu, na ktorom sa uskutočnili značné investície do infraštruktúry. S cieľom zabezpečiť rozvoj (cezhraničnej) vodíkovej infraštruktúry bez cezhraničných taríf sa navrhuje mechanizmus finančnej kompenzácie pre prevádzkovateľov vodíkových sietí (článok 53 smernice). Niektoré členské štáty uprednostňujú zachovanie existujúceho tarifného mechanizmu aj pre vodík, zatiaľ čo iné by chceli zavedenie nulových cezhraničných taríf pre vodíkové siete odložiť.

V tejto súvislosti sa ministri vyzývajú, aby zvážili tieto možnosti:

- a) *Zaviesť mechanizmus preskúmania na úrovni Únie zameraný na rok 2031, v rámci ktorého by Komisia na základe vopred stanovených kritérií (napr. fungovanie trhu, hospodárska súťaž, rozdielne účinky pravidiel týkajúcich sa cezhraničného obchodu) preskúmala trhové podmienky v roku [2028] a v prípade potreby by prijala rozhodnutie o odložení povinnosti nulových cezhraničných taríf pre vodíkové siete.*
- b) *Odložiť povinnosť nulových cezhraničných taríf pre vodíkové siete na rok [X].*
- c) *Nahradiť povinnosť nulových cezhraničných taríf od 1. januára 2031 spoločným rozhodnutím národných regulačných orgánov o cezhraničných tarifách a, v prípade nezhody, konečným rozhodnutím agentúry ACER.*

ii) Tarifné zľavy pre obnoviteľné a nízkouhlíkové plyny v sieti pre zemný plyn

Návrh Komisie obsahuje rôzne tarifné zľavy, ktorých hlavným cieľom je podporiť využívanie obnoviteľných a nízkouhlíkových plynov a cezhraničný obchod s nimi (*článok 16 nariadenia*¹). Niektoré členské štáty sa domnievajú, že obnoviteľné plyny by sa mali uprednostniť. Iné vyjadrili obavy, že tarifné zľavy nie sú vhodným nástrojom na zvýšenie využívania týchto plynov, a obavy zo straty príjmov pre regulovaných prevádzkovateľov prepravných sietí pre plyn, a teda z potenciálneho zvýšenia ceny fosílného plynu pre koncových odberateľov.

V tejto súvislosti sa ministri vyzývajú, aby zvážili tieto možnosti:

- a) *Rozlišovať medzi zľavami pre obnoviteľné a nízkouhlíkové plyny, t. j. rozdielne úrovne zliav pre obnoviteľné a nízkouhlíkové plyny.*
- b) *Nezavádzať tarifné zľavy vo všetkých prepojovacích bodoch vrátane vstupných a výstupných bodov do a z tretích krajín, pričom členské štáty zavedú zľavy na vstupných bodoch z výrobných zariadení obnoviteľných a nízkouhlíkových plynov a na vstupných a výstupných bodoch do a zo zásobníkov.*
- c) *Neuplatňovať povinné zľavy na obnoviteľné a nízkouhlíkové plyny, t. j. platiť za prepravu obnoviteľných a nízkouhlíkových plynov plné tarify.*

¹ Podľa článku 16 nariadenia sa má na vstupné body z výrobných zariadení obnoviteľných a nízkouhlíkových plynov uplatňovať tarifná zľava vo výške 75 % a na vstupné a výstupné miesta do a zo zásobníkov plynu v sieťach zemného plynu sa má uplatňovať zľava z prepravných taríf vo výške 75 %. Vo všetkých prepojovacích bodoch sa má pre obnoviteľné a nízkouhlíkové plyny v sieťach zemného plynu uplatňovať tarifná zľava vo výške 100 %.

3. Primiešavanie

Nariadením sa prevádzkovateľom prepravných sietí ukladá povinnosť akceptovať od 1. októbra 2025 v prepojedacích bodoch medzi členskými štátmi EÚ primiešavanie vodíka do 5 % (*článok 20 nariadenia*). Ak rozdiely v postupoch primiešavania povedú k obmedzeniam cezhraničných tokov, uplatňuje sa proces cezhraničnej koordinácie kvality plynu (*článok 19 nariadenia*). Niektoré členské štáty si primiešavanie vodíka do svojich domácich sietí zemného plynu neželajú a uprednostnili by prepravu a používanie čistého vodíka. Iné by uprednostnili posunutie dátumu zavedenia tejto povinnosti a zníženie maximálnej úrovne primiešavania s cieľom zabrániť vysokým nákladom a obmedziť možné riziká.

V tejto súvislosti sa ministri vyzývajú, aby zvážili tieto možnosti:

- a) *Zmeniť maximálnu úroveň primiešavania v prepojedacích bodoch na [X] %.*
- b) *Odložiť zavedenie maximálnej úrovne primiešavania v prepojedacích bodoch na 1. október [X].*
- c) *Nestanoviť harmonizovanú maximálnu úroveň primiešavania, t. j. nechať susediace členské štáty a prevádzkovateľov prepravných sietí, aby sa na bilaterálnej úrovni dohodli na maximálnych úrovniach primiešavania v prepojedacích bodoch.*